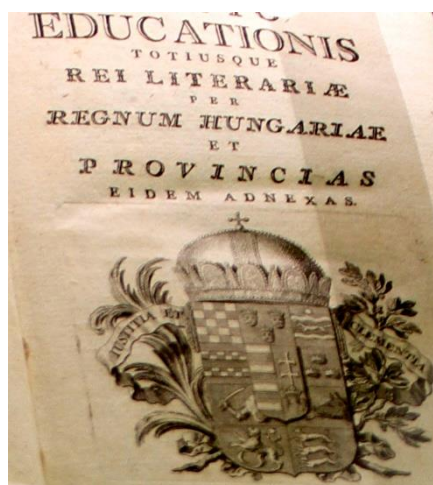

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Ki volt az 1777-es magyarországi iskolareform pedagógiai részének főszerzője Mária Terézia uralkodása idején? Mi a dokumentum címe? Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt. Segítségül szolgál a mellékelt ábra.

a) Jozef Ignác Bajza	1) Rerum educationis novarum
b) Ján Hollý	2) Magna charta educationis
c) Matej Bel	3) Ratio educationis
d) Adam František Kollár	4) Educationis codex

2.* Olvasd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) A testnevelés tudományos alapjait (például a tornagyakorlatok szisztematikussága, a teljesítmény mérése) a filatéliai pedagógia alapozta meg.
- b) Az iskolákban a testnevelés bevezetését támogatták már a szlovák nemzeti újjászületés képviselői Samuel Tešedík és Juraj Palkovič.
- c) A 19. század első felében az egyesületi torna csak az adott célt szolgáló nyilvános intézményekben valósult meg.
- d) Ľudovít Štúr többek között kitűnő vívó is volt.
- e) A modern testneveléssel és sporttevékenységgel Szlovákiában csak az 1848-as szabadságharcot követően kezdtek kiemeltebben foglalkozni.
- f) A sportszervezetek megalapítása eleinte az alacsonyabb társadalmi osztályokban volt népszerű és csak később csatlakoztak ehhez a főnemesi körök.
- g) Több sportegyesület Szlovákiában a magyarosítás eszközévé vált.

3.* Állítsd párba a személyiségeket a tevékenységükkel, amely ismertté tette őket. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) Pierre de Coubertin	1) a Sokol megalapítója (a sokol testnevelési szervezet)
b) Gašpar Fejérpataky-Belopotocký	2) az első sítanfolyamokat és a szánkózótanfolyamokat szervezte Szlovákiában
c) Michal Guhr	3) olimpiai bajnok (Magyarország és Csehszlovákia reprezentánsa is)
d) Miroslav Tyrš	4) megszervezte a Kriváň megmászását (1834)
e) Mór Kocván	5) az olimpiai mozgalom alapítója

4.* Figyelmesen olvasd el az alábbi szöveget és találd meg a benne rejtőző öt hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzájuk a javított, helyes megfelelőjüket. A hibák sorrendje lényegtelen. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

*A lakosság fizikai erőnlétének emelésére, a testnevelő egyesületek hosszú távú szervezési tilalmának feloldására fontos ösztönző tényezőnek bizonyult **Ausztria veresége** az egyesülendő jövőbeni Németországgal (1859) folytatott háborúban. A monarchia osztrák részével ellentétben a magyar részen a sport terén inkább **sport** körök alapítását helyezték előnybe, **testnevelési egyesületek** formájában, melyek összefüggésben voltak a honvédelemmel. Nálunk a modern **sportmozgalom** leginkább a falvakban formálódott folyamatosan. Végeredményben a 19. század végéig nálunk csupán **három** szlovák földműves **torna egység** létezett és a szervezettebb testnevelési mozgalom szabadon csak a külföldi szlovákság körében valósult meg a Sokol Szlovák Testnevelési Szervezet formájában. Ennek ellenére már 1862-től Pozsonyban/Bratislava létezett a valódi modern sportklub a - **Pozsonyi/Bratislavský Teke Klub**.*

5.* Melyik négy Szlovákiából származó személyiség képviselte Magyarországot az olimpiai játékokon az 1896 – 1912 -es években? Írd a válaszlapra a helyes válaszok megfelelő betűjelét.

- a) Alojz Sokol – Szokolyi/Szokol
- b) Zoltán Halmaj
- c) Zoltán Habadej
- d) Ján Levoslav Bella
- e) Svetozár Hurban Vajanský
- f) Vojtech Zamarovský
- g) Vojtech Zulawszky
- h) Alexander Prokopp
- i) Alexander Moyzes

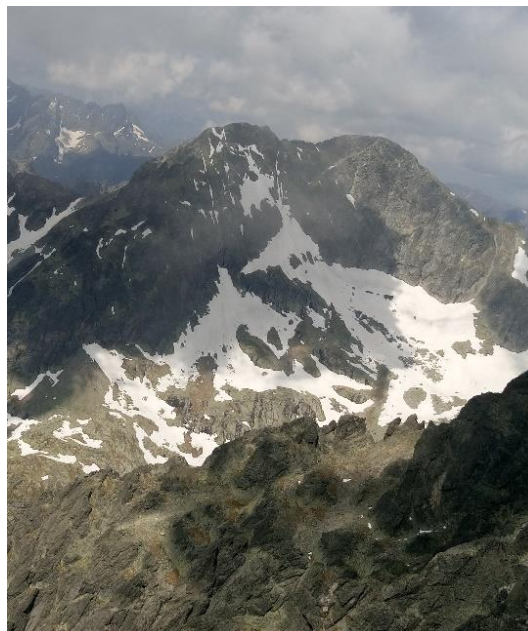

6.*Mindegyik kérdésnél válaszd ki a helyes választ és írd a válaszlapra a megfelelő szám- és betűkombinációt.

- 1) Melyik olimpiai játékokon tűzték ki először az olimpiai zászlót?
a) Athénban 1898 b) St. Luis (USA) 1904 c) Londonban 1908 d) Stockholmban 1912 e) Antwerpenben 1920 f) Sydneyben 2000
- 2) Mit jelent az olimpiai játékok mottója (jelmondata): „Citius, Altius, Fortius“?
a) a szerencse a felkészülteknek kedvez b) lassan járj tovább érsz c) gyorsabban, magasabban, erősebben d) jöttem, láttam, győztem e) nem fontos a győzelem, hanem a részvétel f) soha ne add fel
- 3) Melyik olimpiai szimbólum jelképezi a modern olimpiai mozgalom kötődését az ókori olimpiai játékokhoz?
a) olajág b) olimpiai érem c) olimpiai koszorú d) olimpiai láng e) olimpiai serleg f) olimpiai galamb
- 4) Melyik hivatalos tárgy áll összefüggésben az olimpiai játékokkal, amely nagy piaci potenciállal rendelkezik és az olimpiai játékoknak otthont adó ország kultúráját és hagyományait fejezi ki?
a) mez b) kabala c) érme d) levélbélyeg e) jelvény f) ajándéktárgy
- 5) Melyik városban található az Olimpiai Múzeum?
a) Lasagne b) Bern c) Genova d) Athén e) Oslo f) Lausanne

7.* Az alábbi válaszok közül válaszd ki a megfelelőt és írd a válaszlapra.

- a) Melyik hegységben foglalkozott turizmussal már 1873 óta a Magyarországi Kárpát-egyesület?
Alacsony- Tátra, Magas-Tátra vagy a Nagy-Fátra
- b) Melyik hegycsúcsra szerveztek úgynevezett nemzeti zarándokutakat?
Dévény/Devín, Kriván/Kriváň vagy Szitnya/Sitno
- c) Melyik sportfelszerelést hozta magával a magas hegyekbe a gyógyszerész Karol Cornidesz és Szontagh Miklós?
szánkót, sílécet vagy a korcsolyát
- d) Melyik városban volt a központi sportszervezetek (asszociációk) székhelye az Osztrák–Magyar Monarchia idejében?
Pozsony/Bratislava, Budapest/Budapešť vagy Kassa/ Košice

8.* Írd a válaszlapra az alábbi jellemzés szerint a személyiség nevét, amelyik hozzájárult a szlovákiai sport fejlődéséhez.

- a) Költő és tudós, támogatta a testnevelés kötelező bevezetését az iskolákban, kidolgozta az iskola reform javaslatot.
Andrej Sládkovič, Ján Kollár, Jozef Miloslav Hurban, Milan Rastislav Štefánik
- b) Egyházi magángimnáziumban tanított Nagyrőcén/Revúca. Propagálta Szlovákiában a Sokol együletet és az első testnevelési tankönyv szerzője.
Viliam Görög, Eduard Adamko, Ivan Branislav Zoch, František Pethe
- c) Ösztönözte az atlétika fejlődését Nagyszombatban/ Trnava, társalkotója volt a testnevelés egyetemi oktatása első koncepciójának Szlovákiában és a Szlovák Olimpiai Bizottság megalapítását indítványozta 1939-ben.
Ján Hajdócy, Milan Fila, Andrej Engel, Móric Beňovský
- d) Az eperjesi sportklub ETVE megalapításának kezdeményezője és az első futballmérkőzés szervezője Szlovákiában (1898) *Samuel Omnis, Juraj Luntzer, Alois Benjamin Svojsík, František Pethe*

9.* Állapítsd meg, hogy az alábbi, az olimpiai fáklyát illető állítások igazak-e vagy hamisak? Jelöld meg (karikázd be) a válaszlapon az igen vagy a nem választ.

- a) Az 1936-os müncheni olimpiai játékok óta juttatják el futó stafétával a lángot a játékok helyszínére.
- b) Az olimpiai staféta első indulója mindig görög.
- c) Az első hely, ahonnan elindul, az ókori Athén romjai.
- d) 1936-ban az olimpiai fáklya Csehszlovákia területén is áthaladt.
- e) Földünk legmagasabb helye, ahova az olimpiai láng elkerült, a Mount Everest csúcsa volt.
- f) Az olimpiai láng elkerült a világtűrbe is.
- g) Az olimpiai stafétát a sportlövész, Danka Barteková is vitte.

Danka Barteková a postabélyegen OH 2016

10.* Írd a válaszlapra a betűjelhez a sportágot az alábbi jellemzés szerint.

- a) Ennek a sportágnak a mai versenyformája 1860-ban, az angol Wimbledonban jelent meg először, az első újkori olimpia óta hagyományos olimpiai sportág, számos szakága van, az aszfaltgalambok is részei voltak. A nők 1984 óta versenyeznek ebben a sportágban.
- b) Az USA-ban alapították, ahol nemzeti sportként emlegetik, de az ókorban már Egyiptomban játszottak hasonló játékot, az elhajított labda a játékterületen található jelzések mellett repül el, a legismertebb kifejezés a „homerun” (houmran), az első klubot 1845-ban New Yorkban alapították.
- c) a leggyorsabb csapatsport a világon, Kanadából ered, az első mérkőzést 1855-ben említették meg, a legismertebb trófeája a Stanley-kupa, a nemzetközi föderáció rövidítése az IIHF.
- d) kombinált sportág, összeköti a futást, az úszást és a kerékpározást, a sportág fejlődését inspirálta az úszómesterek kiképzése az USA-ban, a sportágon belül a legjelentősebb versenyszám címe az Ironman, az olimpiai játékok programjában a 2000-es sydney-i játékok óta van.
- e) Állítólag ez a sportág a gazdag és sikeres emberek sportja, a skót pásztorok játszották bottal és kövekkel, a hivatásos játékosok a 1916 óta a PGA profi sportolók érdekképviseleti szervezete tagjai, az egyik legismertebb játékos az Eldrick „Tiger” Woods.

11.* Az alábbi válaszok közül válaszd ki a helyes megfelelőt és írd a válaszlapra.

- a) 1895-ben Pozsony/Bratislava lakosai választhattak a fedett Grössling *lovarda, uszoda* vagy a *tekepálya* között.
- b) 1903 -ban nyitották meg Tátralomnicon/Tatranská Lomnica a *bobpályát, ródlipályát* vagy a *gyorskorcsolya pályát*

A Grössling épületének homlokzata

12. Állapítsd meg, hogy a Mária Terézia uralkodására vonatkozó alábbi állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Mária Terézia a svéd király, VI. Károly lánya volt.
- b) A magyar trónra a program sankció értelmében lépett.
- c) A legjelentősebb kultúrreformja az úrbéri rendelet volt.
- d) Uralkodása alatt az igazságszolgáltatásban megengedett volt a vallomások kínzással történő kikényszerítése

13. Mária Terézia fia II. József tovább folytatta édesanyja reformjait. Az uralkodásával kapcsolatban egészítsd ki a válaszlapon a hiányzó állításokat.

II. József az egész monarchiában egységes nyelvet akart bevezetni, amely a ... A ... nyelv lett volna. Mivel nem hagyta magát cseh- és magyar királlyá koronázni, a főnemesség gúnyosan úgy nevezte, hogy „...B... király”. Beavatkozott a katolikus egyház függetlenségébe és megszüntette azokat a ... C ... , amelyek nem végeztek társadalmilag hasznos tevékenységet.

14. A válaszlapon egészítsd ki a hiányzó állításokat.

Franciaország a 18. század végén mozgalmas volt. Az uralkodó ... A ... a pénzhiányt az országban a B ... adó bevezetésével akarta megoldani. Ehhez a ... C... rend beleegyezése kellett. Ezután zavargások törtek ki, amelyek aD....börtön elleni támadásba torkolltak és így 1789-ben kitört a francia forradalom.

15. Olvasd el az alábbi kijelentéseket a magyar jakobinusokról és állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Titokban kellett találkozniuk.
- b) Magyarországot föderatív köztársasággá akarták alakítani.
- c) A vezetőjük Martinovics Ignác volt.
- d) 1694 -ben leleplezték a tevékenységüket és többen közülük kivégeztek.

16. Állítsd párba a személyiséget a tevékenységével. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) I. Napoleon Bonaparte	1) védekező harcmódot használó hadvezér
b) Michail Kutuzov	2) Code Civil
c) I. Miklós, orosz cár	3) megújította a francia császárságot
d) III. Napoleon	4) leverte a dekabrista felkelést

17. Találkozhattak ? A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Alfred Kandid von Windischgrätz tábornok és I. Ferenc József uralkodó.
- b) II. Ferenc osztrák uralkodó és I. Napoleon Bonaparte
- c) Giuseppe Garibaldi forradalmár és Jean Henri Dunant orvos
- d) III. Napoleon francia uralkodó és Otto von Bismarck német kancellár

18. Egészítsd ki az alábbi, a háború eredményéhez kapcsolódó információkat és a helyes válaszokat írd a válaszlapra.

A hétéves háború (1756 – 1763) meggyengítette Franciaországot és Spanyolországot és megerősítette ...A....befolyását.

Összetűzés a cári Oroszország és az Oszmán Birodalom között melyet több európai ország támogatott és a történelemben mint krími háború ismeretes. Az egyik harcoló ország meggyengült. Ez az ország....B.....volt.

Az amerikai polgári háború eredménye (Dél veresége) a....C.....végleges megszüntetését jelentette ebben az országban.

19. Állítsd párba a fogalmakat a jelentésükkel. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) genocídium	1) a magántulajdonon alapuló gazdasági rendszer
b) konföderáció	2) a társadalmi egyenlőséget hirdető elv
c) szocializmus	3) az országok szabad szövetsége
d) kapitalizmus	4) valamely nemzeti, etnikai, faji csoport megsemmisítése

20. Írd a válaszlapra az évek- és az események kombinációját amelyek az adott évben történtek.

Két esemény ugynabban az évben játszódott le.

a) a Prešpurské noviny megalapítása	1) 1783
b) Szlovák Tudós Társaság / Slovenské učené tovarištvo létrehozása	2) 1787
c) Jazykovedno-kriticke rozpravy o slovenských písmenách című mű kiadása	3) 1792
d) René mládenca príhody a skúsenosti (René ifjú viselt dolgai és tapasztalatai) című regény kiadása	

21. Figyelmesen olvasd el az alábbi szöveget és találd meg a benne elrejtett hat hibát. Írd a hibákat a válaszlapra és írd melléjük a javított, helyes megfelelőt. A sorrend lényegtelen. A vastegbetűs szavak helyesek és nem javíthatók.

A 18. század harmincas éveitől a **szlovák nemzeti mozgalom középpontjában** a nagyszombati evangélikus líceum állt. **Ludovít Štúr** tanítványai és barátai 1836-ban a nyitrai **várba** mentek. Ebben az időszakban **a magyarosítás** meggyengült, és **Ludovít Štúr** engedélyt kapott hogy előadhasson az Evangélikus **Líceumban**. 1843-ban **Ludovít Štúr kiadta** a *Nárečie slovenské alebo potreba čítania v tomto nárečí* című művét.

Autori: PaedDr.. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Preklad: Ing. Veronika Zsideková

Vydal: NIVaM, 2025 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády